

Carles Dénia

El seu últim disc, *Tant alta com va la lluna*, ha colpit els aficionats al cant d'estil valencià per la seua tasca de «rehabilitació» musical

Actualment resideix a Barcelona, però ha viscut a l'estranger molts anys. / JOSE CUÉLLAR

PERFIL

Carles Dénia (Gandia, 1971), va cursar els estudis de música al departament de guitarra de jazz del Reial Conservatori de l'Haia (Holanda) en què va obtenir les més altes qualificacions. Treballa com a guitarrista de jazz i paral·lelament desenvolupa la seua carrera com a *cantaor* de flamenc i cant valencià d'estil. És *cantaor* en diferents companyies com ara La Primavera, Labryenco i Compasión, entre altres, i participa en nombrosos projectes per als quals compon i arranja la música alhora que escriu les lletres.

E. PEIRÓ
● Com a guitarrista de jazz, Carles Dénia és un vell conegut que de fa anys figura entre els músics de reconeixement internacional. Ara, el seu últim treball discogràfic, *Tant alta com va la lluna*, l'ha popularitzat entre els seguidors de l'anomenada música d'arrel mediterrània: la revista *Sons*, del Grup Enderrock, l'ha escollit com el tercer millor disc de música folk en llengua catalana publicat al llarg de l'any 2008.

— «*Tant alta com va la lluna* és el seu primer treball dedicat al cant valencià d'estil? Què va provocar el seu interès per aquest gènere?»

— «L'interès, el tinc de fa molt de temps. M'he dedicat a tocar la guitarra durant molts anys, però mentre ho feia sempre he tingut ganes de cantar. Ja de xicotet m'agradava, encara que va ser un poc després que vaig inclinar-me pel *cante* en general, és a dir, pel flamenc i també pel cant d'estil, perquè són com cosins germans i m'he anat dedicant a l'un i a l'altre en paral·lel. De fet, el projecte de *Tant alta com va la lluna* va començar a coure fa bastants anys. El primer intent va ser fa cinc anys, amb una presentació al Festival de Jazz de Manresa. Hi vaig anar amb el meu grup de flamenc i vaig dedicar una part de l'actuació al cant d'estil. Després, el projecte el vaig aparcar un poc. El procés ha sigut llarg, però és fruit de la meua afició al *cante*.»

— Quin criteri va seguir per a la selecció dels temes del disc?»

— «El que tenia clar és que volia tractar les diferents varietats del cant d'estil, que són l'u, l'u i el dos, l'u i el dotze, i les riberenques. Les albaides les vaig deixar a banda, perquè tenia molt de material i perquè pensava que ja hi hauria més oportunitats. A banda, també volia incloure-hi alguna malaguenya, i algun bolero, tan bonics... Jotes i seguidilles no n'hi he posat... però ho faré en un proper disc.»

— En quines fonts s'ha basat per a la seua interpretació?»

— «La meua idea és anar

sempre a les arrels, igual que quant faig jazz o flamenc, m'agrada partir dels documents més antics que puga trobar. En aquest cas, he pres com a font la *Antologia del Cant Valencià d'Estil (19015-1996)*, de la Fonoteca de materials, una autèntica joia que devem a Vicent Torrent, i tota la discografia que jo mateix he pogut arrebregar. També m'ha servit de referent la gent que actualment fa cant d'estil, però de manera més secundària: m'estime més l'enfocament que donen els cantadors de principis de segle, tan especial. Igualment he rastrejat en el flamenc, entre els discos de pissarra i de cilindres de cera. Trobes el mateix ambient, la mateixa manera de gravar... el mateix concepte musical. Al cap i a la fi estem parlant del fandango vist des d'Andalusia o vist des de València. Les fonts, les arrels són les mateixes. L'herència musical que hem rebut des d'Andalusia és enorme. Com allà també tenim boleros, malaguenyes, granadines i fins i tot sevillanes... Em sembla molt interessant tindre aquestes dues visions.»

— En el disc hi ha textos que no són els tradicionals. L'escriptura de noves cobles ajuda a fer aquest estil més vivent?»

— «És que a voltes les lletres parlen d'unes coses: que si la Mare de Déu, que si... coses que, la veritat, no em motiven. Ara bé, encara que hi incorpore temàtiques més vigents, procure que tinguen el mateix registre i mantinguen tant les estructures tradicionals com l'estil literari popular. No és qüestió de fer poesia, sinó de fer cobla. Les lletres del cant d'estil també es troben en el flamenc, o en les jotes, tant en castellà com en valencià, es repeteixen, sovint exactament, d'altres amb petites variacions. Jo m'hi inspire per fer-ne de noves, sense desentonar, sense eixir-me'n de l'estil, però cuidant-les. Busque temes que quadren i queden integrats.»

— Això forma part d'una voluntat de renovar el cant d'estil?»

— «Resulta difícil concretar

«EL FLAMENC I EL CANT D'ESTIL SÓN COSINS GERMANS, COMPARTIXEN ARRELS. AL CAP I A LA FI ESTEM PARLANT DEL FANDANGO VIST DES D'ANDALUSIA O VIST DES DEL PAÍS VALENCIÀ»

el que un pretén o pensa que caldria fer. Expressions com 'revisar' o 'donar un nou impuls' s'han fet tan tòpiques que han perdut el seu valor per a definir. En tot cas, no estic d'acord amb l'immobilisme de la música, perquè no té sentit, però tampoc amb el moviment espasmòdic de fer coses noves perquè sí. A l'hora de confeccionar les lletres i també les músiques, hi pegue moltes voltes. Se m'ocorren coses que les descarte perquè trobe que estan massa fora de to. Eixir-se'n de la línia i fer, no se sap ben be què, és molt fàcil. A mi m'agrada que

el que faig es pugui reconèixer com el que és. Partisc del que està establert i vaig polint-ho, amb molta cura. Em limite a fer-ne la meua interpretació personal, consistent a passar el cant tradicional pel filtre del meu bagatge, una mica eclèctic. Ni sóc un purista ni un renovador. Els dos extrems són defensables, però cap d'ells és realment el que m'identifica.»

— Quins són els elements d'aquesta aportació personal?

— «Bàsicament, propose una actualització de les formes musicals amb la reharmonització de

les peces i la creació d'acompanyaments més evolucionats quant a ritme i harmonia. L'orquestració i els arranjaments musicals són més elaborats, que no la inamovible melodia de tres acords que es repeteix sempre amb els mateixos interludis musicals. Perquè s'ha de continuar fent-ho així quan hi ha suficients referents i substància per a dir anem un poquet més enllà? Els acompanyaments de guitarra, per exemple, en el cant d'estil són molt arcaics: els guitarristes no tenen cap tipus de tècnica i cadascú ho fa conforme sempre s'ha

Entre altres, ha participat en els projectes «La vida breve» de Falla, amb la Limburgs Symfonie Orkest i el guitarrista Pepe Romero; l'òpera «Món de guerres», de la qual és coautor, amb l'Orquestra Simfònica de Pamplona, Amsterdan Percussion Group i el Cor de la Generalitat Valenciana./JOSEP CUÉLLAR

fet, en contrast amb l'espectacular desenvolupament de la guitarra flamenca durant l'últim segle, a pesar de les analogies entre el material musical d'ambdós gèneres. En canvi el cant sí que s'ha desenvolupat molt. En aquest àmbit no he tocat res. Només hi he aportat el meu so de veu que no és tan típic del cant d'estil.»

— Li agrada que ara se'l relacione amb el que s'anomena músiques del món o d'arrel?

— «Passe d'etiquetes que ho fiquen tot en el mateix sac. Ara que hi ha tantes propostes, de criteris i intencionalitats diferents, el que cal és escoltar i matisar cada cosa per si mateixa. Això de músiques del món... tota la música és del món, no hi ha música espacial, i totes les músiques tenen arrel... Només són expressions vàlides per a fer festivals, guanyar diners i vendre la moto. No m'agraden, encara que sense voler sempre caus en una etiqueta o una altre.»

— En el disc participen músics que també han treballat amb el Botifarra. A ell el coneixes personalment?

— «I tant, i m'encanta. És simpatiquíssim, bona persona, i el que fa és magnífic. Pel que fa al repertori tradicional és totalment enciclopèdic, ha arreplegat moltíssim material.»

— És possible que us uniu en algun projecte?

— «Ja hem rebut algunes propostes per a fer algun concert conjunt, però encara no s'ha donat una bona ocasió per a fer-ho, organitzar-ho és força complex. En tot cas, caldria fer una matisa-

«EL CANT D'ESTIL S'HA MANTINGUT EN UNES FORMES MUSICALS ARCAIQUES QUE NECESSITEN SER ACTUALITZADES. JO HO HE FET PASSANT-LES PEL FILTRE DEL MEU BAGATGE»

PUBLICITAT

Et necessitem per sanar el món. Fes-te soci.

«Arran del meu primer viatge a Libèria, vaig encarar tot el meu treball cap a un nou objectiu: tornar a l'Àfrica i construir-hi una nova realitat.»
Antonio Mateu, farmacèutic i cooperant

més socis
més ajuda
més salut

FARMA MUNDI
FARMACÈUTICS
MUNDI

Informa't a:
www.farmamundi.org
tel. 902 01 17 17

ció: Botifarra no fa cant d'estil, excepte en ocasions comptades. Ell és un cantant de música tradicional: cants de batre, jotes, seguidilles, boleros, romanços, fandangos, malaguenyes, granadines... té un repertori extensíssim, però ell és de la Costera i el cant d'estil no és propi d'allà, sinó de l'Horta, encara que també va abastar altres comarques. Per tant, els nostres repertoris són un pel diferents. Jo també tracte la música tradicional però em centre en el cant d'estil, i Botifarra no.»

— Et sents més proper a Miquel Gil?

— «A Miquel no el conec tant, només hem parlat un parell de vegades. I sí, tenim moltes coses en comú, encara que des de visions diferents. Té reminiscències en el cant d'estil, però ell beu de la tradició per a fer composicions distintes, mescla altres músiques... és diferent. El que és indiscutible és que tant ell, com el *Botifarra*, i altres com *Apa*, que tant ha contribuït a evitar l'anquilosament del cant, han obert un camí que ens beneficia a tots.»

— La formació que t'acompanya en el disc, la Nova Rimaire, era exclusiva per al disc o tindrà permanència?

— «Els vaig concentrar per fer el disc, però també per tindre un grup amb el qual treballar a gust.. Jo he tingut molta cura —he tardat uns quants anys a decidir a qui volia— i molta sort, a l'hora de triar els músics. No resulta fàcil trobar gent que t'agrada com toca, que saps que hi tro-

Carles Dénia té diversos discos al seu nom i ha realitzat gires arreu del món./JOSE CUÉLLAR

baràs el que busques, que et siguin simpàtics, i que a més s'impliquen. No puc estar més content. Som molta gent, nou músics —dos d'alemanys, dos de catalans i cinc de valencians— i portem molt bon rotllo.»

— En el disc també canta, i és autora d'alguna de les lletres, la teua germana, Eva Dénia. Com és que els dos us heu dedicat a la música?

— «La família, bé hi deu comptar. Per part de ma mare hi ha moltíssims músics: violinistes, clarinetistes, directors d'orquestra, pianistes... de tot. Però la influència més determinant que vaig tindre va ser la de la meua germana Eva. És més gran que jo i tota la música que ella escoltava també l'escoltava jo.»

— Per a la vostra formació musical va passar per les bandes de música?

— «No. Vam començar a estudiar música, solfeig, amb cinc o sis anys, però no en la banda, encara que pense que són fonamentals per a la formació musical, responsables que hi haja músics valencians arreu del món. Ara bé, hi ha més coses a potenciar, a banda les bandes de música.»

— Per a quan un nou disc de cant d'estil valencià?

— «Tinc ja molt de material i mig disc ja està fet, ja el tinc maquetat i estic fent-ne les partitures. Però no sé dir quan estarà enllestit. A l'hora de gravar la veu voldria fer-ho amb més temps i calma que el primer. A més, aquest encara el volem fer rodar molt més.»

«ELS TEXTOS TAMBÉ ELS HE RENOVAT. EL QUE NO HE TOCAT, PERÒ, ÉS LA FORMA DE CANTAR, QUE ÉS MOLT RICA. NOMÉS HI HE APORTAT EL MEU SO DE VEU QUE NO ÉS EL TÍPIC»

Per uns segells plurals
i en valencià / català

SEGELLS PLURALS - SELLOS PLURALES - SELOS PLURALS - SEILU ANITZAK

801175-790112G

FIL-PER-RANDA
Club de viatges

- Diumenge 24 de maig: La Vall de Gallinera. El castell d'Al-Azraq. Bus+dinar. Senda+literària = 40 €
- Dissabte 30 de maig: Canó del riu Alcalà. Serra de Gúdar. Bus+dinar. Senda+gastronòmica = 42 €
- Dissabte 6 de juny: La marjal i el llac de l'Albufera. Meravella Valenciana. Barques+dinar. Botànica+Gastronòmica = 30 €

821734-965957GW